

Квантитативний аспект збереження стилю у перекладі роману С.Ахерн «Where Rainbows End»

К.І. Гільова, студентка групи ФПб-1-17-4.0д, III курс, спеціальність «Філологія (переклад)».

Науковий керівник: А.М. Козачук, старший викладач кафедри англійської філології та перекладу, кандидат філологічних наук.

У статті розглянуто особливості збереження квантитативного аспекту стилю у перекладі роману С.Ахерн «Where Rainbows End», що виявляється в використанні трансформацій опущення та додавання.

Ключові слова: збереження стилю; квантитативний аспект; опущення; додавання.

The article presents the results of studying the peculiarities of preserving the quantitative aspect of style in the translation of C.Ahern's novel «Where Rainbows End», which is manifested in the use of transformations of omission and addition.

Key words: style preservation; quantitative aspect; omission; addition.

Актуальність теми дослідження зумовлена особливістю сучасного епістолярного стилю, зокрема, в Інтернет-спілкуванні, а саме відсутністю визначених функціональних критеріїв цього стилю в українській та англійській мовах. Розуміння відмінностей, які виокремлюють один і той же жанр в обох мовах і забезпечують певну незалежність, самобутність, тексту, дозволяє зберегти індивідуальні риси творів.

Метою роботи є дослідження різноманітних шляхів реалізації квантитативного аспекту збереження стилю у перекладі роману С.Ахерн «Where Rainbows End» (відомого також, як «Love, Rosie»)

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- визначення основних трансформацій, що впливають на квантитативний аспект;
- здійснити структурний та конотаційний аналіз вибірки та навести типові приклади.

Аналіз останніх публікацій. Враховуючи використання сучасних технологій, які впливають на кожну сферу нашого життя, можна сказати, що художні твори також зазнали значних змін. Сучасні романи в епістолярному стилі часто містять електронні листи та ICQ-повідомлення, які найкраще

відображають специфічну стилістику, що обумовлена різноманітними графічними методами, характерними для спілкування в Інтернеті. Оскільки широка читацька аудиторія вимагає адаптування творів, а економія мовних засобів користувачами мережі робить тексти складними для сприйняття, необхідно зберігати певний баланс щодо відтворення семантичного значення та збереження форми оригіналу.

Процеси комп'ютеризації впливають на найбільш рухому структуру – наше спілкування, що зараз значною мірою відбувається з використанням мережевих засобів. При зустрічі з сучасними епістолярними романами ми отримуємо доволі нестандартні утворення, які створюють багато проблем при перекладі. Адже експліцитний характер української мови та відсутність емоційності комп'ютерної комунікації змушує вдаватися до певних трансформацій, що стосуються конотації висловлювання.

На сьогоднішній день проблема перекладу романів з елементами спілкування в мережі залишається малодослідженою, хоча все більше досліджень стосуються Інтернету, як засобу комунікації, та графічних методів, які при цьому використовуються.

Дослідження неоднозначності організації епістолярію (Б.Герзгаузер, Дж.Реттберг та ін.) та комп'ютерного дискурсу (С. Мойсеєнко, С. Чемеркін та ін.) дозволяють визначити основні підходи до перекладу (С. Лайне, Г. Паркс та ін.) та трансформації (Т. Левицька, Я. Рецкер, А. Фіттерман та ін.), які при цьому використовувала перекладачка роману С. Ахерн «Where Rainbows End».

Виклад основного матеріалу дослідження. В теоретичній основі дослідження ми будемо фокусуватись на епістолярному стилі в контексті комп'ютерного дискурсу та трансформаціях додавання та опущення, що спричинені появою оказіональних значень слів, які несподівано виникають у контексті [1, с. 32].

Епістолярний стиль, за визначенням довідкових джерел, є функціональним різновидом літературної мови, який обслуговує сферу письмових приватних або приватно-офіційних відносин [4, с. 174-175].

“Як ... і традиційні епістолярні романи, романи в електронних листах – це форма оповіді, яка використовує усталені правила жанру і очікується, що читач зрозуміє цю оповідь в контексті” [6, с. 178]. У досліджуваному творі міститься багато лексем і графічних форм зумовлених комп’ютерним спілкуванням, відтворення яких передбачається переосмисленням сучасної української мови в мережі.

З огляду на наше дослідження, переклад роману «Where Rainbows End» характеризується широким використанням двох протилежних трансформацій: додавання та опущення. Розглянемо перший приклад додавання:

(1-а) *Sorry have been so busy since I got back. Got you pressie* [8, с. 19]. – **(1-б)** *Вибач, у мене тут купа справ, відколи приїхав. І ще в мене для тебе подаруночок* [7, с. 20].

Експресивність можна відтворити за допомогою додавання [1, с. 6]. На нашу думку, у цьому прикладі використання морфологічної трансформації супроводжується додаванням займенника для уникнення формалізму.

Узуальні значення, відносно контексту, у перекладі переходять у розряд варіантних співвідношень [3, с. 21]. Розглянемо наступний приклад:

(2-а) *Back from my honeymoon;* [8, с.78]. – **(2-б)** *Я щойно повернувся з медового місяця;* [7, с. 83].

Ми вважаємо, що еліпсис, який відтворює особливості електронної переписки та характерний для оригіналу роману, компенсується у вищезгаданому прикладі морфологічною заміною та додаванням займенника й прислівника.

Іноді перекладачка вдається до використання фразеологізмів, які надають тексту специфічного забарвлення розмовної народної мови. Розглянемо це явище детальніше:

(3-а) *Ruby: Friday’s fine* [8, с. 84]. – **(3-б)** *РУБІ: Нехай буде гречка, аби не суперечка. Нехай і п’ятниця* [7, с. 90].

На нашу думку, імпліцитний характер англійської мови залишає багато сумнівів відносно емоційного наповнення розмови, що дозволяє застосовувати

не тільки додавання окремих слів, а й речень, але водночас тон розмови стає зниженим, що в оригіналі часто виражається на графічному рівні. Звернемо увагу на подібний приклад:

(4-a) *Ruby: They WHAT??? They split up??* [8, с. 124] – (4-б) *РУБІ: Га? Мені не почулось? Вони розбіглися??* [7, с. 131]

За словами С. Мойсеєнка, виражальні засоби, які включають у себе виділення великими літерами, звертають увагу на експресивність та емоційність спілкування [2, с. 147]. Ми вважаємо, що перекладачка навмисно використовує вигук та додаткові речення, що дозволяється наявністю чіткого контексту, щоб створити ефект комічності, який присутній в оригіналі тексту.

На нашу думку, такі речення та широке використання графічних символів дозволяють передати емоційний стан учасників листування.

Автори можуть використовувати спрощений синтаксис, винайдене написання чи сленг замість стандартизованої мови [5, с. 5]. Ми вважаємо, що використання елементів комп'ютерного спілкування може стати невід'ємною частиною сучасних художніх творів. Наприклад:

(5-a) *SorE this is just a real quick e-mail 2 say hi & that I'm fine tanx* [8, р. 242]. – (5-б) *Пробач я зовсім коротко, тільки сказати привіт і шо в мене все о'кей* [7, с. 258].

На нашу думку, конотативні значення оригіналу опускаються в перекладі з огляду на, з одного боку, відсутність аналогічних графічних засобів в українській мові, і, з іншого боку, прагнення адаптувати складну форму оригіналу для ширшої аудиторії.

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. Отже, ми розглянули трансформації додавання та опущення, зумовлені потребами електронної комунікації, що значною мірою стосувалися передачі емоційних настроїв у поєднанні з особливостями етикету Інтернет-спілкування. Ми визначили, що ці трансформації мають значний вплив на фізичний розмір тексту, адже загалом користувачі мережі тяжіють до економного використанні

мовних засобів, а переклад твору з подібно структурою змушує вдаватися до більш пристосування тексту для широкої читацької аудиторії.

Перспективними є подальші дослідження специфіки відтворення засобів емоційності в Інтернет-спілкуванні при перекладі сучасних творів з елементами спілкування в мережі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Левицкая Т.Р., Фиттерман А.М. Проблемы перевода. Москва: Международные отношения, 1976. 208 с.
2. Мойсеєнко С.М. Стилiстичнi прийоми й виражальнi засоби в англomовному комп'ютерному дискурсі // Наук. вісн. Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія. 2015. № 16. С. 146-148. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2015_16_42. Дата звернення: 27.03.2020.
3. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика: Очерки лингвистической теории перевода. Москва : Р. Валент, 2007. 240 с.
4. Русанівський В.М., Тараненко О.О. Українська мова: енциклопедія. Київ: “Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
5. Herzhauser, B. The Role of the Interruption in Young Adult Epistolary Novels // Ph.D. Dissertation. 2015. P. 4. URL: <https://scholarcommons.usf.edu/etd/5701>. Date of access: 22.03.2019.
6. Rettberg, J. E-mail Novel // The Johns Hopkins Guide to Digital Media. 2014. P. 178. URL: https://textinart.files.wordpress.com/2018/09/emerson-lori_-robertson-benjamin-j_-ryan-marie-laure-the-johns-hopkins-guide-to-digital-media-2014-johns-hopkins-university-press.pdf. Date of access: 22.03.2019.

Джерела ілюстрованого матеріалу

7. Ахерн С. Де закінчуються веселки; пер. з англ. Н. Трохим. Київ: Рідна мова, 2019. 464 с.
8. Ahern C. Love, Rosie. New York: Hyperion, 2005. 434 p. URL: <http://www.kkoworld.com/kitablar/sesilia-ahern-goy-qursagin-in-bitdiy-i-yer-eng.pdf>. Date of access: 22.03.2019.